

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з НІР
_____Матюх С.А.
“___” _____ 201__ р.

ПРОГРАМА

**вступного іспиту зі спеціальності на навчання до аспірантури
на третьому (освітньо - науковому) рівні вищої освіти**

**Галузь знань - 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність - 051 «Економіка»**

Програма розглянута та схвалена на засіданні
кафедри економіки підприємства і підприємництва
Протокол від ___ _____ 201__ № _____

Завідувач кафедри

В.В. Лук'янова

ПОГОДЖЕНО

Вчена рада факультету економіки і управління
Протокол від ___ _____ 201__ № _____

Голова вченої ради

М.І. Бондаренко

Хмельницький 2016

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

Загальні основи економічного розвитку

Предмет економічної теорії. Методологія дослідження економічних систем. Економічні системи в процесі розвитку світової цивілізації. Економічний прогрес і його рушійні сили. Людина — головна рушійна сила соціально-економічного прогресу. Науково-технічна революція і соціально-економічний прогрес

Література:

1. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. — К.: Ін-ст. екон. прогнозув.; Фенікс, 2003. — 1008 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. - К. : "Знання", 2012. - 206 с.
3. Історія економічних учень[Текст] : підручник: у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. - 4.2 - 2-ге вид., випр. - К. Знання, 2005. - 567 с.
4. Мочерний С.В. Політекономія: Підр. – 2-ге вид., випр.- К.: Вікар, 2005. – 386с.
5. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
6. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред А.А. Чухна. - К. : Знання, 2007. - 878 с.

Товарно-грошові відносини і ринкова економіка

Товарне виробництво та його еволюція. Гроші та інфляція. Ринок і економічна система. Ринкова рівновага та механізми її досягнення. Конкуренція, концентрація і монополія. Типи і моделі економічних систем та їх еволюція

Література:

1. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. — К.: Ін-ст. екон. прогнозув.; Фенікс, 2003. — 1008 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. - К. : "Знання", 2012. - 206 с.
3. Історія економічних учень[Текст] : підручник: у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. - 4.2 - 2-ге вид., випр. - К. Знання, 2005. - 567 с.
4. Мочерний С.В. Політекономія: Підр. – 2-ге вид., випр.- К.: Вікар, 2005. – 386с.
5. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
6. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред А.А. Чухна. - К. : Знання, 2007. - 878 с.

Мікроекономіка

Сутність та основні види підприємств. Капітал і підприємництво. Витрати виробництва, ціни і прибуток. Ринок робочої сили і праці та заробітна плата. Менеджмент і маркетинг на підприємстві. Відносини економічної власності у сільському господарстві та сфері торгівлі

Література:

1. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. — К.: Ін-ст. екон. прогнозув.; Фенікс, 2003. — 1008 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. - К. : "Знання", 2012. - 206 с.
3. Історія економічних учень[Текст] : підручник: у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. - 4.2 - 2-ге вид., випр. - К. Знання, 2005. - 567 с.

4. Мочерний С.В. Політекономія: Підр. – 2-ге вид., випр.- К.: Вікар, 2005. – 386с.
5. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
6. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред А.А. Чухна. - К. : Знання, 2007. - 878 с.

Теоретико-методологічні проблеми макроекономіки

Відтворення та ефективність національного виробництва. Фінанси в системі економічних відносин. Місце та роль банків і позичкового капіталу в економічній системі. Циклічні коливання та кризи в економіці. Народонаселення, його зайнятість і соціальна політика держави. Державне регулювання економіки. Економічний суверенітет України та шляхи його досягнення. Сучасна економічна система та тенденції її розвитку на початку III-го тисячоліття

Література:

1. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. — К.: Ін-ст. екон. прогноз., Фенікс, 2003. — 1008 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. - К. : "Знання", 2012. - 206 с.
3. Історія економічних учень[Текст] : підручник: у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. - 4.2 - 2-ге вид., випр. - К. Знання, 2005. - 567 с.
4. Мочерний С.В. Політекономія: Підр. – 2-ге вид., випр.- К.: Вікар, 2005. – 386с.
5. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
6. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред А.А. Чухна. - К. : Знання, 2007. - 878 с.

Світове господарство

Сутність світового господарства та закони і форми його розвитку. Міжнародні економічні відносини та їх структура. Економічні аспекти глобальних проблем

Література:

1. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. — К.: Ін-ст. екон. прогноз., Фенікс, 2003. — 1008 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. - К. : "Знання", 2012. - 206 с.
3. Історія економічних учень[Текст] : підручник: у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. - 4.2 - 2-ге вид., випр. - К. Знання, 2005. - 567 с.
4. Мочерний С.В. Політекономія: Підр. – 2-ге вид., випр.- К.: Вікар, 2005. – 386с.
5. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
6. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред А.А. Чухна. - К. : Знання, 2007. - 878 с.

Світова економічна думка

Зародження, становлення і розвиток політичної економії з найдавніших часів до кінця XIX ст. Основні напрями сучасної економічної теорії. Українська економічна думка в контексті світової економічної теорії

Література:

1. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. — К.: Ін-ст. екон. прогноз., Фенікс, 2003. — 1008 с.

2. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. - К. : "Знання", 2012. - 206 с.
3. Історія економічних учень[Текст] : підручник: у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. - 4.2 - 2-ге вид., випр. - К. Знання, 2005. - 567 с.
4. Мочерний С.В. Політекономія: Підр. – 2-ге вид., випр.- К.: Вікар, 2005. – 386с.
5. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
6. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред А.А. Чухна. - К. : Знання, 2007. - 878 с.

Новітній курс економічної теорії

Неокейнсіанський напрям в економічній нобелелогії. Розвиток нобеліантами неокласичного напрямку. Неолібералізм. Неоінституціоналізм. Поведінкова економіка. Новітні технології економічного аналізу

Література:

1. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В. М. Гейця. — К.: Ін-ст. екон. прогнозув.; Фенікс, 2003. — 1008 с.
2. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В. М. Тарасевича. - К. : "Знання", 2012. - 206 с.
3. Історія економічних учень[Текст] : підручник: у 2 ч. / В.Д. Базилевич, П.М. Леоненко, Н. І. Гражевська, Т. В. Гайдай; за ред. В.Д. Базилевича. - 4.2 - 2-ге вид., випр. - К. Знання, 2005. - 567 с.
4. Мочерний С.В. Політекономія: Підр. – 2-ге вид., випр.- К.: Вікар, 2005. – 386с.
5. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посіб. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 684с.
6. Чухно А.А., Юхименко П.І., Леоненко П.М. Сучасні економічні теорії: Підручник / За ред А.А. Чухна. - К. : Знання, 2007. - 878 с.

Закономірності, принципи і фактори розміщення продуктивних сил та формування економіки регіонів

Теоретичні основи розміщення продуктивних сил. Сутність продуктивних сил. Предмети праці та засоби виробництва продуктивних сил. Економічні закони суспільного виробництва і закономірності розміщення продуктивних сил, їх об'єктивний характер. Система основних закономірностей розміщення продуктивних сил та їх характеристика. Основні риси комплексного розвитку продуктивних сил і економіки регіонів.

Найважливіші принципи й фактори розміщення продуктивних сил. Основні напрями подальшого розвитку та вдосконалення розміщення продуктивних сил України.

Література:

1. Качан Є.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навчальний посібник /Є.П. Качан, Т.Є. Царик, Д.В. Ткач та інші; за ред. Є.П. Качана. – К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2005. – 704с.
2. Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка України /за наук. ред. Л.Г. Чернюк: навчальний посібник /Д.В. Клиновий, Т.В. Пепа. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 728с.

Економічне районування та територіальна організація господарства

Економічне районування як науковий метод територіальної організації народного господарства. Наука про економічне районування. Основні завдання економічного районування. Принципи економічного районування. Визначення економічного району.

Класифікація економічних районів в умовах ринку. Головні ознаки економічного району. Районоутворювальні фактори. Об'єктивний характер формування району. Типи

економічних районів. Макро-, мезо- і мікрорайони. Генеральне економічне районування. Практичне значення економічного районування. Особливості районування. Система коефіцієнтів для визначення галузей спеціалізації.

Економічне та територіальне районування в системі національної економіки. Структура макроекономічних регіонів України. Соціально-економічне мікрорайонування України. Розподіл України на економічні райони.

Районний господарський комплекс та його галузева структура (три групи галузей). Форми територіальної організації продуктивних сил економічних районів.

Література:

1. Качан Є.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навчальний посібник /Є.П. Качан, Т.Є. Царик, Д.В. Ткач та інші; за ред. Є.П. Качана. – К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2005. – 704с.

2. Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка України /за наук. ред. Л.Г. Чернюк: навчальний посібник /Д.В. Клиновий, Т.В. Пепа. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 728с.

Регіон у системі територіального поділу праці

Поняття регіон та регіональне управління. Основні структурні підсистеми регіону. Форми регіонального управління. Функції регіонального управління. Завдання регіонального управління. Цілі регіонального управління. Розмежування повноважень між центром і регіонами. Підвищення ролі територій у розвитку й розміщенні продуктивних сил. Посилення спрямовуючої і координуючої ролі держави. Гармонійне поєднання державного управління і місцевого самоврядування як основи розмежування повноважень у сфері управління економікою. Регіональні аспекти управління державним та комунальним сектором економіки.

Територіальний поділ праці — основа формування економічних районів. Форми територіального поділу праці. Види територіального поділу праці. Територіальний поділ праці та його вплив на структуру господарства.

Література:

1. Качан Є.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навчальний посібник /Є.П. Качан, Т.Є. Царик, Д.В. Ткач та інші; за ред. Є.П. Качана. – К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2005. – 704с.

2. Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка України /за наук. ред. Л.Г. Чернюк: навчальний посібник /Д.В. Клиновий, Т.В. Пепа. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 728с.

Сутність, мета і завдання регіональної економічної політики

Регіональна економічна політика – найважливіша складова регіональної політики держави. Суть регіональної економічної політики. Суб'єкт регіональної економічної політики. Об'єкт регіональної економічної політики. Державна регіональна політика як складова і невід'ємна частина ринкових перетворень. Основні напрями державної регіональної економічної політики.

Цілі регіональної економічної політики. Класифікація цілей регіональної економічної політики. Принципи регіональної економічної політики.

Завдання регіональної економічної політики у економічній сфері. Завдання регіональної економічної політики у соціальній сфері. Завдання регіональної економічної політики у екологічній сфері.

Управління регіональним розвитком. Мета та основні функції управління регіональним розвитком. Основні завдання управління регіональним розвитком у економічній сфері. Основні завдання управління регіональним розвитком у соціальній сфері. Чинники регіонального розвитку та їх класифікація.

Література:

1. Качан Є.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навчальний

посібник /Є.П. Качан, Т.Є. Царик, Д.В. Ткач та інші; за ред. Є.П. Качана. – К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2005. – 704с.

2. Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка України /за наук. ред. Л.Г. Чернюк: навчальний посібник /Д.В. Клиновий, Т.В. Пепа. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 728с.

Механізм реалізації регіональної економічної політики

Визначення поняття механізму реалізації регіональної економічної політики. Основні напрямки реалізації регіональної економічної політики. Методи реалізації регіональної економічної політики. Інструменти створення державної регіональної економіки. Форми реалізації регіональної економічної політики.

Елементи механізму реалізації регіональної економічної політики. Пріоритети соціально-економічного розвитку. Основні принципи за допомогою яких реалізується регіональна економічна політика в Україні.

Етапи реалізації регіональної економічної політики.

Література:

1. Качан Є.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навчальний посібник /Є.П. Качан, Т.Є. Царик, Д.В. Ткач та інші; за ред. Є.П. Качана. – К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2005. – 704с.

2. Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка України /за наук. ред. Л.Г. Чернюк: навчальний посібник /Д.В. Клиновий, Т.В. Пепа. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 728с.

Міжнародні економічні зв'язки України та її інтеграція в європейські та інші світові структури

Міжнародний поділ праці. Місце України у світовому територіальному поділі праці. Об'єктивні передумови розширення зовнішньоекономічних зв'язків, що впливають з необхідності поглиблення міжнародного поділу праці, інтересів зміцнення незалежності України. Зовнішньоекономічні зв'язки як один з найважливіших засобів економії суспільної праці. Основні форми зовнішньоекономічних зв'язків. Зовнішня торгівля: структура, тенденції розвитку. Зовнішньоекономічний баланс України. Територіальна і товарна структура експорту та імпорту. Встановлення прямих зв'язків підприємств України з промисловими й комерційними фірмами зарубіжних країн.

Об'єктивні передумови необхідності економічного співробітництва України з країнами – членами СНД: історичні, політичні, природні, економічні, науково-технічні, культурні, військово-стратегічні, соціальні, демографічні, екологічні, транспортні. Удосконалення зв'язків та співробітництво в умовах ринку. Проблеми та перспективи розвитку економічних зв'язків та співробітництво України з країнами – членами СНД.

Політична й економічна близькість країн СНД. Місце України на ринку промислової та сільгосппродукції. Перспективи удосконалення зовнішньоекономічних відносин у структурі ГУУАМ.

Лізинг, як додатковий інструмент у вирішенні інтеграційних процесів. Створення зони вільної торгівлі у рамках ГУУАМ. Зони вільної торгівлі. Входження України на ринки країн-членів Світової організації торгівлі. Розвиток співробітництва з Грузією, Молдовою, Азербайджаном, Узбекистаном. Україно-Російські відносини в системі регіональної економічної інтеграції.

Динаміка товарообігу України з Росією. Варіанти розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України з Російською Федерацією.

Література:

1. Качан Є.П. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: навчальний посібник /Є.П. Качан, Т.Є. Царик, Д.В. Ткач та інші; за ред. Є.П. Качана. – К.: Видавничий Дім «Юридична книга», 2005. – 704с.

2. Чернюк Л.Г. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка України /за наук. ред. Л.Г. Чернюк: навчальний посібник /Д.В. Клиновий, Т.В. Пепа. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 728с.

Види підприємств, їх організаційно-правові форми

Підприємство як господарюючий статутний суб'єкт. Напрямки його діяльності та права в галузі планування, управління ресурсами, розпорядження доходами і прибутками. Мета функціонування підприємства на ринку. Елементи зовнішнього середовища функціонування підприємства: інфраструктура ринку, що обслуговує підприємство, її характеристика (торгово-посередницька, виробнича, фінансово-кредитна, науково-інформаційна тощо). Організаційно-економічні умови функціонування підприємства. Поняття економічного суверенітету, самоокупності, рентабельності, самофінансування. Класифікація підприємств та характеристика їх видів. Економічні особливості різних видів підприємств. Місце і роль підприємства в економічній системі суспільства, класична економічна теорія, кейнсіанська економічна теорія, неокласична теорія. Інституціональна концепція. Еволюційний підхід до поведінки підприємства, підприємницька модель підприємства, концепція агентської моделі підприємства, «теорія виживання, визначення підприємства відповідно до інтеграційної концепції».

Література:

1. Господарський кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 3.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.
3. Економіка підприємства: Структурно-логічний навч. посібник / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2006. – 457 с.
4. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.

Основи підприємництва

Підприємство як сучасна форма господарювання. Загальна характеристика підприємницької та господарської діяльності. Форми реалізації і основні напрями економічної політики держави. Державне регулювання господарської й підприємницької діяльності. Державна реєстрація і порядок ліквідації суб'єктів підприємництва. Договірні взаємовідносини у підприємстві. Міжнародна підприємницька діяльність. Елементи економічного оточення, ринкового та зовнішнього середовища функціонування підприємства. Механізм державного регулювання діяльності підприємства. Економічне регулювання та його важелі. Конкурентне ринкове середовище підприємства. Види конкурентних протиріч, визначення та класифікація конкурентів. Негативні та позитивні чинники наявності конкурентів на ринку.

Література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.
2. Бондар Н.М. Економіка підприємства. Навч. посібник. – Вид. 2-ге., доп. – К.: А.С.К., 2007 – 400 с.
3. Глухов В.В. Экономика малого предприятия. – М.: Смолин плюс, 2005. – 270 с.
4. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій. Навч. посіб. / С.Ф. Покропивний, Г.О. Швиданенко, О.С. Федонін та ін.; / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001, 2008 — 328 с.
5. Економіка підприємства: Структурно-логічний навч. посібник / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2006. – 457 с.
6. Економіка та організація виробництва: Підручник. / За ред. В.Г. Герасимчука,

А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.

7. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.

Персонал підприємства, оплата праці

Персонал підприємства та його характеристика за кваліфікаційними ознаками. Принципи формування трудових ресурсів в умовах ринкової економіки. Основні завдання управління трудовими ресурсами на підприємстві. Фактори, що впливають на формування трудових ресурсів. Продуктивність праці робітників: поняття та методи оцінки. Фактори, що впливають на продуктивність праці та їх класифікація. Основні напрямки підвищення продуктивності праці та ефективності персоналу підприємства. Системи та форми оплати праці та їх характеристика. Мотивація трудової діяльності. Сучасна політика оплати праці. Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві. Мінімальна заробітна плата і фактори, що її визначають. Державне регулювання мінімальної заробітної плати та її вплив на рівень ставок та окладів окремих робітників. Поняття "гнучкого тарифу". Сутність контрактної форми оплати праці. Спеціальні контрактні форми оплати праці. Соціальні виплати та пільги як стимулюючий фактор продуктивності. Форми додаткової заробітної плати, особливості їх застосування на підприємствах з різними формами власності. Форми та системи преміювання на підприємстві. Формування фонду заробітної плати на підприємстві. Державне регулювання оплати праці.

Література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.

2. Економіка та організація виробництва: Підручник. / За ред. В.Г. Герасимчука, А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.

3. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.

4. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: Навч посіб. – К.: Знання, 2008. – 679 с.

5. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид. – К.: Каравела, 2005. – 568 с.

Основний капітал

Суть, види і функції капіталу. Виробничі фонди підприємства. Характеристика складу основних засобів за різними класифікаційними ознаками. Оцінка основних засобів: первісна, поновлена, залишкова вартість. Поняття ліквідаційної вартості. Фізичний та моральний знос основних засобів. Причини морального зносу та їх характеристика. Економічна природа амортизації основних засобів. Види амортизації, їх характеристика та призначення у відтворювальному процесі. Показники, що характеризують стан та рух основних засобів. Методи розрахунку середньорічної вартості основних засобів, коефіцієнти оновлення та вибуття, придатності основних засобів. Ефективність використання основних засобів: поняття та критерії оцінки. Показники, що характеризують використання основних засобів, їх зміст та методика розрахунку. Аналіз ефективності використання основних засобів. Фактори, що обумовлюють рівень ефективності використання основних засобів та шляхи її підвищення. Відтворення основних засобів підприємства, умови та форми здійснення. Поняття капітальних вкладень та капітального будівництва. Нове будівництво, капітальний ремонт, реконструкція та технічне переобладнання підприємства, модернізація обладнання як форми відтворення основних засобів.

Література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.

2. Економіка та організація виробництва: Підручник. / За ред. В.Г. Герасимчука, А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.
3. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.
4. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: Навч посіб. – К.: Знання, 2008. – 679 с.
5. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид. – К.: Каравела, 2005. – 568 с.

Оборотний капітал

Поняття оборотного капіталу. Характеристика складу оборотних коштів за різними класифікаційними ознаками. Показники оборотності оборотних коштів. Поняття оптимальної партії постачання та регламенту поставки. Критерії оптимізації партії постачання та обґрунтування її обсягу. Планування потреби підприємства в матеріальних ресурсах за елементами: основні матеріали, допоміжні матеріали, комплектуючі, паливо і електроенергія, інструменти, тара та інше. Норми витрат як основа визначення потреби підприємства в матеріальних ресурсах. Види норм і їх характеристика. Методи розробки норм витрат. Значення та напрямки підвищення ресурсозбереження на виробництві.

Запаси матеріально-сировинних ресурсів підприємства, їх необхідність та призначення. Класифікація виробничих запасів. Показники, що характеризують виробничі запаси, та методика їх розрахунку. Нормування виробничих запасів як важливий етап управління ними. Методи нормування виробничих запасів (сировини та матеріалів, інвентарю та швидкозношуваних предметів праці, інструменту, комплектуючих тощо).

Література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.
2. Бондар Н.М. Економіка підприємства. Навч. посібник. – Вид. 2-ге., доп. – К.: А.С.К., 2007 – 400 с.
3. Глухов В.В. Экономика малого предприятия. – М.: Смолен плюс, 2005. – 270 с.
4. Економіка та організація виробництва: Підручник. / За ред. В.Г. Герасимчука, А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.
5. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.
6. Економіка підприємства. Навч. посіб. / За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2006. – 685 с.

Інтелектуальний капітал. Інвестиції. Інноваційна діяльність

Поняття інтелектуального капіталу. Склад нематеріальних ресурсів підприємства. Характеристика об'єктів промислової та інтелектуальної власності. Нематеріальні активи підприємства. Патент, свідоцтво, ліцензія як форма юридичного захисту об'єктів інтелектуальної власності. Оцінка вартості та амортизація нематеріальних активів.

Характеристика інновацій та інноваційної діяльності. Фінансова підтримка інноваційної діяльності. Інноваційні процеси. Науково-технічний та організаційний прогрес. Економічна ефективність технічних і організаційних нововведень. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні.

Література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.
2. Економіка та організація виробництва: Підручник. / За ред. В.Г. Герасимчука, А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.
3. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.

4. Економіка підприємства. Навч. посіб. / За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2006. – 685 с.

5. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид. – К.: Каравела, 2005. – 568 с.

Витрати підприємства

Сутність понять "витрати", "поточні витрати підприємства", "собівартість продукції, послуг та робіт". Взаємозв'язок та взаємообумовленість ресурсів і поточних витрат підприємства. Класифікація поточних витрат підприємства за місцем виникнення витрат, за функціональним призначенням, економічними елементами, способом перенесення на вартість продукції, рівнем еластичності від обсягів виробництва, ступенем однорідності, періодами, принципами організації управління. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки. Поняття управлінський, бухгалтерський, податковий облік витрат. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства, собівартість продукції та послуг, шляхи їх економії на підприємстві. Собівартість окремих видів продукції. Вибір калькуляційних одиниць. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг. Методи калькулювання собівартості. Нормативна калькуляція як метод ви значення планової собівартості продукції (послуг, робіт, тощо). Порядок віднесення витрат на собівартість окремих видів продукції. Розрахунок планової калькуляції. Особливості калькулювання продукції на підприємствах окремих галузей.

Література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.

2. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.

3. Економіка підприємства. Навч. посіб. / За ред. А.В. Шегди. – К.: Знання, 2006. – 685 с.

4. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: Навч посіб. – К.: Знання, 2008. – 679 с.

5. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид. – К.: Каравела, 2005. – 568 с.

Ринок і продукція. Товарна та цінова політика підприємства

Поняття ринку: його складові та інфраструктура. Особливості становлення ринкових відносин в Україні. Класифікація видів продукції підприємства за ступенем готовності, характером об'єкту виробництва, особливостями використання, напрямком збуту. Номенклатура і асортимент продукції. Управління обсягами реалізації продукції підприємства, залишками готової продукції.

Література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.

2. Економіка та організація виробництва: Підручник. / За ред. В.Г. Герасимчука, А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.

3. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.

4. Ковальчук І.В. Економіка підприємства: Навч посіб. – К.: Знання, 2008. – 679 с.

Фінансово-економічні результати суб'єкти господарювання

Місце доходів у системі показників, що характеризують стан та роз виток підприємства. Чинники, що визначають розмір доходів різних галузей економіки. Резерви підвищення доходів. Методичні інструменти аналізу доходів підприємства, факторів, що обумовлюють їх формування. Методи обґрунтування плану-прогнозу до ходів в окремих

галузях економіки. Системи та методи внутрішнього контролю за доходами підприємства. Сутність та функції прибутку, його значення в діяльності підприємства, джерела утворення. Види та класифікація прибутку. Механізм утворення валового прибутку, фінансових результатів від операційної діяльності, фінансових результатів від фінансової та інвестиційної діяльності, фінансових результатів від звичайної діяльності до оподаткування, чистого прибутку. Показники прибутку та рентабельності, фактори, що впливають на рентабельність діяльності підприємства. Система організаційного забезпечення управління прибутком підприємства. Інформаційна база аналізу прибутку. Системи та методи аналізу прибутку та прибутковості діяльності підприємства. Оцінка достатності прибутку підприємства. Методика обґрунтування прибутку на плановий період. Сутнісна характеристика та вимірювання ефективності виробництва. Чинники зростання ефективності виробництва.

Література:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Атака, 2006. – 528 с.
2. Економіка підприємства: Структурно-логічний навч. посібник / За ред. С.Ф. Покропивного. – К.: КНЕУ, 2006. – 457 с.
3. Економіка та організація виробництва: Підручник. / За ред. В.Г. Герасимчука, А.Е. Розенплентера. – К.: Знання, 2007. – 678 с.
4. Економіка підприємства. Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. – Львів: Новий світ – 2000, 2008. – 680с.

Сутність та призначення економічної діагностики.

Сутність поняття “економічна діагностика”, чинники розвитку, функціональне призначення. Види економічної діагностики, їх загальна характеристика. Статистичний інструментарій у економічній діагностиці: загальна характеристика і області використання. Спеціальні діагностичні методи в економічній діагностиці як складовій стратегічного аналізу підприємства. Діагностичні методи, що ґрунтуються на кількісних характеристиках, область їх раціонального використання. Методи якісної оцінки в економічній діагностиці, сфера їх раціонального використання.

Література:

1. Гетьман О.О. Економічна діагностика: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал – К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 307 с.
2. Євдокимова Н.М. Економічна діагностика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Н.М. Євдокимова, А.В. Кирієнко - К.: КНЕУ, 2003. – 110 с.
3. Косянчук Т.Ф. Економічна діагностика: Навч. посіб./ Т.Ф. Косянчук, В.В. Лук'янова, Н.І. Майорова, В.В. Швид. / За заг. ред. Т.Ф. Косянчук. – Львів: Новий світ – 2000, 2007. – 452 с.

Діагностика конкурентного середовища. Діагностика конкурентоспроможності підприємства. Діагностика конкурентоспроможності продукції

Діагностика зовнішнього середовища фірми непрямого та безпосереднього впливу. Складові зовнішнього середовища та оцінка їх впливу. PEST- аналіз чинників зовнішнього середовища. Методичні особливості проведення діагностики галузі. Оцінка конкурентного середовища галузі. Карта стратегічних груп як основний діагностичний спосіб визначення конкурентних позицій суперників. Галузеві ключові фактори успіху. Аналіз привабливості галузі та визначення її перспектив. Конкурентоспроможність підприємства: сутність і методологічні проблеми визначення. Визначення конкурентоспроможності методом, заснованим на теорії ефективної конкуренції. Оцінка конкурентної позиції фірми методом конкурентних переваг. Конкурентний статус фірми, його оцінка. SWOT – аналіз підприємства як діагностична процедура. Порівняльний

аналіз конкурентоспроможності підприємств: зважена рейтингова оцінка. Інші методи визначення конкурентоспроможності фірм. Конкурентоздатність продукції: суть, показники, визначення. Взаємозв'язок конкурентоспроможності продукції з потребами споживачів і вимогами ринку. Діагностика показників конкурентоспроможності продукції. Фактори конкурентоспроможності товарів та їх діагностика. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції.

Література:

1. Гетьман О.О. Економічна діагностика: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал – К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 307 с.
2. Євдокимова Н.М. Економічна діагностика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Н.М. Євдокимова, А.В. Кирієнко - К.: КНЕУ, 2003. – 110 с.
3. Косянчук Т.Ф. Економічна діагностика: Навч. посіб./ Т.Ф. Косянчук, В.В. Лук'янова, Н.І. Майорова, В.В. Швид. / За заг. ред. Т.Ф. Косянчук. – Львів: Новий світ – 2000, 2007. – 452 с.

Управлінська діагностика. Діагностика економічної культури підприємства

Управлінська діагностика: суть, алгоритм обстеження. Діагностика структури управління та якості управлінських рішень. Оцінка відповідності організаційної структури стратегії підприємства. Діагностика функціональної структури управління. Характеристика структури та якості управлінського персоналу. Інформаційно-технологічна діагностика процесів управління. Економічна культура підприємства і її складові. Фактори, що впливають на економічну культуру підприємства. Особливості і механізм діагностики економічної культури. Реакція керівництва на критичні ситуації в організації. Ставлення до роботи і стиль поведінки керівників. Критеріальна база стимулювання співробітників. Оцінка обґрунтованості управлінських рішень на підприємстві

Література:

1. Гетьман О.О. Економічна діагностика: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал – К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 307 с.
2. Євдокимова Н.М. Економічна діагностика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Н.М. Євдокимова, А.В. Кирієнко - К.: КНЕУ, 2003. – 110 с.
3. Косянчук Т.Ф. Економічна діагностика: Навч. посіб./ Т.Ф. Косянчук, В.В. Лук'янова, Н.І. Майорова, В.В. Швид. / За заг. ред. Т.Ф. Косянчук. – Львів: Новий світ – 2000, 2007. – 452 с.

Діагностика потенціалу підприємства. Діагностика майна і ринкова ціна підприємства

Сутність потенціалу підприємства. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства за окремими різновидами ресурсів. Оцінка гнучкості виробничої системи. Діагностика виробничого потенціалу. Оцінка рівня технології та технічного рівня підприємства. Оцінка рівня організації виробництва. Оцінка трудового потенціалу підприємства. Діагностика потенціалу підприємства на основі рейтингового аналізу. Діагностика майнового стану підприємства: завдання, сфера застосування результатів. Концептуальні підходи до оцінки майна. Оцінка майнового стану як об'єктивне валютування цінностей, що належать підприємству. Аналогова оцінка підприємства, сфера її раціонального застосування. Затратна оцінка складових майна та підприємства в цілому. Визначення ринкової ціни підприємства методом дисконтування грошового потоку: суть, переваги, недоліки, сфера раціонального використання. Визначення ринкової ціни підприємства методом капіталізації прибутку: сутність, сфера застосування. Визначення ціни підприємства на основі показника “множника прибутку”.

Література:

1. Гетьман О.О. Економічна діагностика: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал – К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 307 с.
2. Євдокимова Н.М. Економічна діагностика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Н.М. Євдокимова, А.В. Кирієнко - К.: КНЕУ, 2003. – 110 с.
3. Косянчук Т.Ф. Економічна діагностика: Навч. посіб./ Т.Ф. Косянчук, В.В. Лук'янова, Н.І. Майорова, В.В. Швид. / За заг. ред. Т.Ф. Косянчук. – Львів: Новий світ – 2000, 2007. – 452 с.

Фінансова діагностика

Фінансова діагностика: мета і основні завдання. Основні діагностичні проблеми фінансового стану підприємства і шляхи їх вирішення. Діагностика ліквідності і платоспроможності підприємства. Оцінка ділової активності підприємства. Діагностика фінансової стійкості підприємства. Діагностика банкрутства. Діагностика ефективності виробництва. Моніторинг фінансового стану підприємства по стадіях життєвого циклу. Синтезування одиничних показників фінансового стану підприємства.

Література:

1. Гетьман О.О. Економічна діагностика: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал – К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 307 с.
2. Євдокимова Н.М. Економічна діагностика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Н.М. Євдокимова, А.В. Кирієнко - К.: КНЕУ, 2003. – 110 с.
3. Косянчук Т.Ф. Економічна діагностика: Навч. посіб./ Т.Ф. Косянчук, В.В. Лук'янова, Н.І. Майорова, В.В. Швид. / За заг. ред. Т.Ф. Косянчук. – Львів: Новий світ – 2000, 2007. – 452 с.

Діагностика економічної безпеки підприємства

Економічна безпека підприємства: сутність, методичні підходи до її оцінки. Експрес-діагностика економічної безпеки підприємства. Діагностика економічної безпеки підприємства, як стану використання ресурсів. Функціональні складові економічної безпеки. Ідентифікація поточної зони функціонування підприємства як оцінка його безпеки. Методи та моделі для діагностики економічної безпеки підприємства. Зарубіжний досвід оцінки банкрутства підприємств та економічної безпеки в цілому.

Література:

1. Гетьман О.О. Економічна діагностика: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал – К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 307 с.
2. Євдокимова Н.М. Економічна діагностика: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Н.М. Євдокимова, А.В. Кирієнко - К.: КНЕУ, 2003. – 110 с.
3. Косянчук Т.Ф. Економічна діагностика: Навч. посіб./ Т.Ф. Косянчук, В.В. Лук'янова, Н.І. Майорова, В.В. Швид. / За заг. ред. Т.Ф. Косянчук. – Львів: Новий світ – 2000, 2007. – 452 с.

Побудова і аналіз оптимізаційних моделей

Математична модель завдання лінійного програмування. Поняття плану, опорного плану, оптимального плану, виродженого плану розв'язання ЗЛП. Сутність графічного методу розв'язання завдання лінійного програмування. Особливі випадки застосування графічного методу. Аналіз моделей на чутливість. Симплекс-метод як універсальний метод розв'язання завдання лінійного програмування, його графічна інтерпретація. Алгоритм симплексного методу розв'язку ЗЛП. Побудова моделі двоїстої задачі лінійного програмування. Економічна інтерпретація двоїстості. Постановка завдання цілочислового лінійного програмування, його графічна інтерпретація.

Література:

1. Дослідження операцій в економіці: підручник / За ред. І.К. Федоренко, О.І. Черняка.–К.: Знання. – 2007. – 558 с.
2. Економіко-математичне моделювання. навч. посіб. / [Вітлінський В.В., Наконечний С.І., Шарапов О.Д. та ін.] ; за заг. ред. В. В. Вітлінського ; Держ. вищ. навч. заклад "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2008. - 536 с. - ISBN 978-966-483-171-7
3. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підручник / В. М. Геєць, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк, В. В. Іванов та ін. – 2-е вид., виправ. – Х. : ВД «Інжек», 2008. – 396 с. - Укр. мова. – ISBN 978-066-392-223-2

Кореляційно-регресійний аналіз

Основні етапи побудови економетричної моделі. Особливості обґрунтування форми моделі. Методи відбору чинників для побудови моделі. Факторні та результативні ознаки. Поняття функціональної, стохастичної та кореляційної залежності. Тіснота зв'язку між ознаками, методи її виявлення та оцінки. Особливості випадку багатьох чинників. Коефіцієнт кореляції, його характеристики. Правила розрахунку вибіркового коефіцієнта кореляції. Коефіцієнт множинної кореляції. Поняття регресійної залежності. Одночинникова лінійна економетрична модель. Передумови застосування метода найменших квадратів. Оцінювання параметрів одночинникової лінійної економетричної моделі. Оцінка значущості та надійності параметрів економетричних моделей. Перевірка адекватності моделі. Нелінійні економетричні моделі, правила оцінювання їх параметрів. Міри нелінійного зв'язку між показниками. Побудова та аналіз економетричної лінійної моделі з багатьма змінними. Оцінки значущості та надійності параметрів економетричних моделей. Перевірка адекватності моделі. Мультиколінеарність, її причини та наслідки. Метод Фаррара-Глобера визначення мультиколінеарності. Поняття автокореляції. Коефіцієнт автокореляції. Кореляція з запізненням. Лаг.

Література:

1. Дослідження операцій в економіці: підручник / За ред. І.К. Федоренко, О.І. Черняка.–К.: Знання. – 2007. – 558 с.
2. Економіко-математичне моделювання. навч. посіб. / [Вітлінський В.В., Наконечний С.І., Шарапов О.Д. та ін.] ; за заг. ред. В. В. Вітлінського ; Держ. вищ. навч. заклад "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - К. : КНЕУ, 2008. - 536 с. - ISBN 978-966-483-171-7
3. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування: підручник / В. М. Геєць, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк, В. В. Іванов та ін. – 2-е вид., виправ. – Х. : ВД «Інжек», 2008. – 396 с. - Укр. мова. – ISBN 978-066-392-223-2